

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2021–2022

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen johtajalle

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu, s.4)

Toimintayksikkö: Kaurasmäen päiväkot

Käsitelty toimintayksikössä: 27.09.2021

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Varhaiskasvatus 1-5 -vuotiaat

Yksikössä toteutetaan englannin kielirikasteista varhaiskasvatusta

Ryhmät:

Siilinpesä 1-3 –vuotiaat

Ketunkolo 2-5 –vuotiaat

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatussyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu, s.21)

Yksikön arvot

Lapsuus on itsessään merkityksellinen ja arvokas elämänvaihe ja jokainen lapsi ainutlaatuinen omana itsenään. Varhaiskasvatuksessa tärkeä tehtävämme on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, johon liittyy kokemus yhteisöllisyydestä: yhdessä oppimisesta ja tekemisestä sekä hyväksytyksi tulemisesta.

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Vuorovaikutustaitojen harjoittelu on läsnä kaikessa toiminnassamme. Panostamme arjen kohtaamisiin ja vuorovaikutustilanteisiin. Pienryhmätoiminnan avulla mahdollistamme kaikille kiireettömän ja rauhallisen oppimisympäristön, jossa jokainen lapsi voi kukoistaa omana itsenään ja rohkaistuu osallistumaan ja vaikuttamaan yhteiseen tekemiseen.

Kunnioitamme ja arvostamme erilaisuutta. Olemme avoimia erilaisille ajatuksille ja annamme tilaa erilaisille tavoille toimia. Tutustumme avoimin mielin asioihin ja ilmiöihin ja laajennamme siten yhdessä ymmärrystämme maailmasta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käsitelty toimintayksikössä 09/2021.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Varhaiskasvatuksessa painotetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on vahvistaa lasten kykyä toimia yksilönä ja ryhmässä. Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat perusta ihmissuhteille. Hyvät taidot edistävät oppimista sekä tukevat mielenterveyttä ja hyvinvointia.

Lasten kanssa tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan arjen tilanteissa sekä ohjatuissa pienryhmissä erilaisten menetelmien avulla. Henkilöstö toimii hyvänä vuorovaikutuksen esimerkkinä. Henkilöstö tukee lasten kaveritaitoja ja sanoittaa sekä vuorovaikutusta että tunteita lapselle.

Aikuinen on empaattinen, helposti lähestyttävä ja läsnä oleva. Henkilöstön keskinäisen toiminnan tulee tiedostetusti ja johdonmukaisesti noudattaa samoja periaatteita ja arvopohjaa kuin lasten kanssa toimittaessa. Tärkeää on avoin, myönteinen ja toisia kunnioittava toimintakulttuuri. Samat toimintaperiaatteet koskevat yhteistyötä huoltajien kanssa. (Vasu s. 25)

Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan tavoitteellisesti lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Varhaiskasvatuksen henkilöstö toteuttaa aiheeseen liittyen itsearviointia sekä käyttää erilaisia tunnetaitojen harjoitteluun tarkoitettuja menetelmiä ja materiaaleja.

Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tampereen seudun ja Ylöjärven varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologiasuunnitelmassa on määritelty tarkemmin eri pedagogiikan osa-alueet, tavoitteet toiminnalle sekä henkilöstön osaamisportaat. (Vasu s. 27)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä sitoudutaan TVT-suunnitelman sisältöön ja tavoitteisiin.

Hyödynnetään tarvittaessa osaamisen portaita sekä itsearviointilomaketta.

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen digi-tutorin tuella ylläpidämme henkilöstön digi-osaamista tutustumalla mm. uusiin lasten oppimista tukeviin digitaalisiin laitteisiin ja sovelluksiin. Vahvistamme henkilöstön osaamista esim. Teamsin ja Padletin käytössä.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. (Vasu, s. 32)

Yksikön toimintakulttuurin kehittämistyön ydin on yhteisen pedagogisen keskustelun ylläpitämisessä (viikoittaiset tiimi- ja peda-palaverit). Opettajat kantavat päävastuun tiimien toiminnasta ja varmistavat kaikkien toimijoiden mahdollisuuden olla osallisina yhteisessä keskustelussa. Peda-tiimikäytäntöjä terävöittämällä ja uudelleen organisoimalla pystymme syventämään ja laajentamaan yksiköidemme pedagogista keskustelua ja työskentelyä. Tiimeissä vastuut jaetaan kaikkien toimijoiden kesken huomioiden jokaisen vahvuudet ja myös kiinnostuksen kohteet.

Kaksi kertaa toimintakauden aikana (kevät ja syksy) toteutamme Tiikko-Veittijärvi-Kaurasmäen yhteisen kehittämispäivän, jonka teema rakentuu osaamisen jakamisen ympärille. Toteutamme kehittämispäivissä mm. osaamispajoja, joissa henkilökunta jakaa menetelmällistä osaamistaan muille. Voimme myös toteuttaa oman sisäisen koulutuksen.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Turvallisuus

Varhaiskasvatuksessa toimii henkilöstöstä koottu turvallisuusryhmä. Varhaiskasvatuksessa on laadittu turvallisuusohjeet henkilöstölle, lapsen turvallisuuskasvatuksen vuosikello ja henkilökunnan turvallisuuden vuosikello. Varhaiskasvatuksen yksiköissä toteutetaan turvallisuuden valvontaa. Päiväkodin johtaja perehdyttää varhaiskasvatuksen henkilöstön turvallisuusnäkökulmiin sekä -aineistoon. Aineistossa on kiinnitetty huomiota myös turvallisuusjohtamiseen ja -kulttuuriin. Varhaiskasvatuksen turvallisuuteen liittyvistä asioista on tiedotettu huoltajille kaupungin kotisivuilla. Huoltajien kanssa keskustellaan turvallisuusasioista vanhempainilloissa. (Vasu, s.34)

Turvallisuuteen liittyvät ajankohtaiset asiat käsitellään vähintään kerran kuukaudessa yksikön yhteisessä palaverissa, ja aina välittömästi, kun havaitaan epäkohtia tai puutteita turvallisuudessa.

Turvallisuuteen liittyvä aineisto on käsitelty yksikössä 09/2021, turvallisuuskävelyt 10/2021.

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kiusaamisen ehkäisy

Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäistään lapsiryhmän toiminnassa luomalla ryhmään turvallinen ilmapiiri sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja. Kiusaamisen ehkäisy on osa varhaiskasvatuksen arkea, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan. Yksiköissä laaditaan ja tarkistetaan vuosittain suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kiusaamistilanteisiin puuttumiseksi. Varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle on laadittu tukimateriaalia kiusaamisen ehkäisyyn. (Vasu, s. 35)

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on päivitetty ja käsitelty yksikössä 09/2021.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Kiirettömässä arjen pedagogiikassa huomioidaan yhteistyö koko organisaation eri toimijoiden kesken. Henkilöstö luo kiirettömän ilmapiirin. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja jakaminen sekä seutukunnallinen yhteistyö kestävä elämäntavan juurruttamisessa ja jatkumossa ovat merkityksellisiä. (Vasu, s. 35)

Toimintakauden 2021-2022 tavoitteet:

Varhaiskasvatuksessa huomio kiinnitetään sosiaalisesti kestävään elämäntapaan. Tavoitteena on luoda ilmapiiri, joka vaikuttaa myönteisesti lasten kasvu- ja oppimisympäristöön. Tavoitetta mitataan asiakaskyselyllä huoltajille: Lapsiryhmässä on myönteinen ilmapiiri

Tavoite: Asteikolla 1-5 saavutetaan kokonaisuutena vähintään 3,5 keskiarvo.

Varhaiskasvatuksen vuonna 2021 valmistuneeseen kestävä elämäntavan suunnitelmaan on sisällytetty varhaiskasvatuksen tavoitteet ja käytännön toimenpiteet, joilla edistetään kestävä elämäntapaa. Suunnitelman käyttöä pyritään vahvistamaan kauden aikana.

Liikuntakasvatus

Toimintakauden 2021-2022 tavoitteet:

Vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria.

- arvioimme toimintaympäristöä jatkuvasti, estääkö vai kannustaako liikuntaan
- havainnoimme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin. Aktivoidaan ja tuetaan lapsia, joilla huomataan siihen tarvetta
- käytämme Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa, hyödyntäen vinkkejä ja itsearviointia. Tulosten pohjalta kehitämme toimintaa
- Tuemme ja aktivoimme vähän liikkuvia lapsia

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

- Lasten ja nuorten liikuntakoordinaattori, liikunnan ammattitutkinnon suorittaneet ja yksiköiden liikuntatsempparit tukevat ja ohjaavat yksiköitä näissä asioissa.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Vasu, s. 37)

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet yksikössä ja niiden toteutumisen arviointi:

Oppimisympäristö on ensisijaisesti turvallinen, innostava, houkuttelee tekemään ja toimimaan aktiivisesti. Käytämme monipuolisesti päiväkodin sisä- ja ulkotiloja ja ohjaamme lapsia eri tiloihin toimimaan, leikkimään ja oppimaan.

Päiväkodin lähiympäristö ja luonto ovat myös tärkeitä oppimisympäristöjämme. Retkeilemme paljon päiväkodin lähiympäristössä, metsässä, leikkipaikoilla ja kentillä: liikumme luonnossa, teemme havaintoja, tutkimme, tunnistamme ja taiteilemme.

Oppimisympäristöjä käytetään mahdollisimman monipuolisesti ja niitä myös muokataan (päiväkodin sisä- ja ulkotilat). Pyrimme luomaan oppimista tukevaa, lapsia osallistavaa ja leikkiin houkuttavaa oppimisympäristöä lähtien lasten toiveista, tarpeista ja kiinnostuksesta. Rakennamme leikki- ja oppimisympäristöjä sukupuolisensitiivisesti, rajoittamatta lapsen itseilmaisua tai kokemusta kaikkien samanarvoisuudesta. Tavoitteenamme on luoda Kaurasmäen päiväkotiin sellainen ympäristö joka mahdollistaa paljon, mutta ”ohjaa” mahdollisimman vähän.

Toteutamme toimintaa pääsääntöisesti pienryhmissä. Pienryhmät ovat joustavia ja osin vaihtuvia. Tavoitteena on, että enin osa lapsen päivästä toteutuu pienessä ryhmässä. Pienryhmässä jokaisella lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi ja kohdatuksi omana erityisenä itsenään ja aikuisilla on paremmat mahdollisuudet tehdä havaintoja ja vastata lasten aloitteisiin.

Pienryhmien muodostamisen tärkeänä lähtökohtana on se, miten ryhmät tukevat lasten osallisuutta, mielenkiinnon kohteita, ystävyyssuhteita ja oppimista. Ryhmien toimintaa porrastetaan tarvittaessa esim. siten, että samanaikaisesti osa lapsista ulkoilee toisten toimiessa sisätiloissa.

Leikillä, lasten merkityksellisimmällä oppimisen muodolla, on keskeinen asema kaikessa toiminnassamme. Lasten omaehtoiselle ja ohjatulle leikille annetaan tilaa ja aikaa. Leikeissä lapset harjoittelevat ja testaavat niitä asioita ja taitoja, joita he kulloinkin opettelevat. Aikuiset ovat läsnä ja

saatavilla, kun lapset leikkivät. Aikuiset mahdollistavat lasten leikkiä, rikastuttavat sitä ja tekevät havaintoja lasten keskinäisestä toiminnasta ja vuorovaikutuksesta. Aikuiset myös osallistuvat leikkiin.

Toteutamme oppimisympäristön arviointia omien kokemustemme ja havaintojemme perusteella sekä lapsilta ja huoltajilta saamamme palautteen ja toiveiden perusteella. Oppimisympäristöjen arviointia toteutamme Karvin tavoitepohjaisen arviointimallin mukaisesti Arvioinnin tukena käytämme tarvittaessa Strain & Josephin (2004) laatimaa ”Oppimisympäristön arviointilomaketta”.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajien toivotaan antavan palautetta varhaiskasvatuksen toiminnasta ja lapsen yksilöllistä tarpeista. Palaute käsitellään ja siihen vastataan. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään saadun palautteen pohjalta. Yhteistyön toimivuutta ja kehittämistä arvioidaan säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyllä. Huoltajia tiedotetaan tuloksista ja niitä hyödynnetään toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Tiedottamista ja viestintää toteutetaan sähköisillä välineillä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Perheille järjestetään vanhempainiltoja sekä yhteisiä juhlia ja tapahtumia. Varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu myös Ylöjärvellä järjestettäviin lasten ja nuorten tapahtumiin mahdollisuuksien mukaan. (Vasu, s. 38)

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalipalveluiden, terveydenhuollon, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. seurakunta, yhdistykset sekä yksityiset palveluntuottajat. (Vasu, s.39)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen (Vasu s. 40)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissä suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämissalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen alueet

Kielten rikas maailma (vasu s. 45)

Lukeva elämäntapa

Ylöjärven varhaiskasvatus mahdollistaa lapsille monipuolisia mahdollisuuksia tutustua kirjoihin ja kirjallisuuteen. Kirjat ja kirjallisuus ovat osana pedagogisesti suunniteltuja ja ohjattuja hetkiä sekä mukana arkisissa tilanteissa, kuten päivälevolle mennessä ja siirryttäessä tilanteesta toiseen. Varhaiskasvatuksessa panostetaan lukevaan elämäntapaan tukemalla ja innostamalla lapsia monipuolisesti. Tähän liittyy lukemisen huomioiminen toimintaympäristöissä sekä vanhempien osallistaminen ja tukeminen lapsen kannustamisessa kirjallisuuden pariin. (Vasu s. 47)

Kirjaston ammattilaiset ovat sitoutuneet ohjaamaan ja opastamaan aineistojen äärelle ja lukuelämyksiin sekä tarjoamaan palvelujaan vastaamaan varhaiskasvatuksen tarpeita. Kirjasto tukee varhaiskasvatushenkilöstöä ja vanhempia lukemaan innostamisessa ja lapsen kielellisen kehityksen edistämässä. (Vasu s. 47)

Toimintakauden 2021–2022 tavoitteet:

- toimintaympäristöä muokataan niin, että se tukee lukevaa elämäntapaa (mm. kirjahankinnat)
- perheitä tuetaan lasten lukemaan innostamisessa
- kirjaston kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki (Vasu s. 60)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa on käytössä kolmiportaisen tuen malli, johon kuuluvat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien tiimissä valmistellaan tuen järjestämistä ja yleisiä periaatteita. Tiimissä sovitaan yhteistyössä kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvistä rakenteellisista tukitoimista. (Vasu s. 65)

Yleisen tuen toteutuminen ryhmässä

- tiimit arvioivat toimintaansa **kasvattajatiimin toiminnan arviointi** -lomakkeen avulla.
- kehittämiskohteesta käydään keskustelua ja suunnitellaan toimenpiteet tiimissä ja tarvittaessa yhdessä veon kanssa

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (Vasu s. 69)

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta.

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja.

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 70)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti, mm. tavoitepohjaisen arvioinnin menetelmällä. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Asiakkaille tehdään päiväkotikotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 krt/v. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.